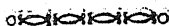

A'
TSÁSZÁRI ÉS KIRALYI FELSÉG'
ENG EDELM ÉV EL:

Nro 3.

Költ Bétsben, Sz. Jakab Havának (Júliusnak)
11-dik napján 1797-dik Elztendőben:

Hadi és Békességes Környűllások.

Az ez előtt úgy neveztetett Velentzei Dalmátziának majd minden nevezetes Városából, úgymint: Spalatróból, Kninhöl, Ulassenből, Sebenicóból 's a' t., mindenféle rendű Deputátusok érkeztek, Magyar zászlós hajókon Zengbe; 's kérték az ott tartózkodott Ts. K. Katonaságot, hogy indulna Dalmátziának el foglalására: mivel az egész Tartomány kíván Magyar Ország-

gal egyesülni. Meg is esküdtek Jún. 28-dikán ezen Deputátusok az egész Dalmata Nemzet' nevében Ö Ts. K. Felsége' hívségére, *Zengi* Kommendáns Báró *Cervelli* és *Kasimir* Oberster előtt. Egy Ofztály Ts. K. Katonaság, 27-dik Jún. ban indult el Zengből Dalmátzia' Fővárosa *Zara* felé.

Velentzéből Jún. 24-dikénn: — „Minden Lakosok, 16 esztendőstől fogva 50 esztendősig, Katonai laistromba tartoznak itt magokat felírati. — *Bonaparte*, két Fr. Tengeri Tisztet küldött ide a' *Velentzei* tengeri erőnek jó karba való állítására, a' kiket ma mutattak bé itt a' Munkipálításrak, a' *Frantzia* Kommendáns és Követ.“

Olasz-Országról következő Tudósításokat közöl a' Bétsi Udvari Újságnak 8-dik Júliusi Darabja: „*Bonaparte*, bément Júnus' közepe' tájjan *Montebellóból* *Mediolánumba*, 's a' *Cisalpin*a Közönséges-Társaság' Kormányfőkéhez egy Befédet tartott, melyben, hathatósan intette a' Polgárokat, a' Törvényeknek 's a' Tulajdonosi jussnak bétben-tartására, és a' Közbátorságnak védelmezésére. Nem soká meg fogják — *így szölla továbbá* — esmérni minden külső Hatalmasságok ezen új Státust, mely kéfzen lesfz minden óran a' Konstitútziojával, 's mintegy négy millió Embereket fog magában foglalni: mi-

vel Modenán, Reggión, 's Ferrarán kívül, talán Brescia is egyesül véle. Se' Spanyoloknak, se' Németeknek, annyival inkább Frantziáknak nem leiztek alá-jok vettette. Mihelyt a' szükséges intézetek tökéletességre hajtatnak, leg-első-lesznek a' Frantziák, a' kik el takarodnak az új Respublika' földjéről." — A' Cisalpina Közönséges-Társaság' Kormányféske, Jún. 21-dikénn egy Hirdetményt tett közönségesse, melybenn buzdított előre minden Polgárokat, a' 9-dik Júliusi Inneplésben való részvétetre, mely napra határozatott t. i. az újj Konstitútziora való meg esküvés. — A' Pármai Hertzegre nézve egy kedvező Rendelést adott ki *Bonaparte* Jún. 10-dikénn, a' melyben mind a' Frantziáknak, mind a' Cisalpina Respublikaiaknak parantsolja, hogy a' Pármai Hertzeg' Alattvalóit, leg-kissebbnyire is ne háborgassák; 's egyfzersmind meg-határozta, hogy a' Pármai Hgség' határai, mind Lombárdia és Modena, mind Reggió felől, azok maradjanak továbbra is, a' melyek voltak a' múltt esztendőbenn. — Az Egyházi Birodalomnak, *Ravenna*, *Forli*, *Emilia*, *Jesó*, *Sondrio*, 's több Tártománnyai magok Urainak hirdették ki magokat, 's Deputátusokat küldöttek *Bonapartéhoz*. Pápa Ö Sz. ge, meg-határozta magában, hogy *Corirossi* nevű Biztossát Párisba küldje, kit az el indítás előtt Gróffá, és Ka-

marás Úrrá tett. — Velentzében az ideig-
való Igazgatók, minden Fideicommissu-
mokat el törölttek: a' Kokárdák' szorgal-
matos viselését ellenben parantsolják. —
A' Szárdiniai Király' Pedemontziumi Bir-
tokaibann, a' had által meg-nevekedett
adósságai és a' Békesség által meg-keve-
sedett jövedelmei a' Státusnak, sok vál-
toztatásokat tettek szükségesekké, mely-
lyek különösen a' Nemesség terhelésével
lettek: mindazáltal a' Békesség még se'
főjthatta el azon jövéseket, melyeket egy-
nehány esztendőktől fogva kezdett ott haj-
tani a' Demokratismus, különbkülönféle
rendű Emberek között, és a' melyek most,
a' szömfzéd példa, és más környülállások
által, még nagyobb nevekedésbe indultak.

Az Északi - Ámerikabéli Respublika:
úgy nem különben Velentze és Genua eránt
való maga viselését a' Fr. Directóriumnak,
egy Kommisszió által vizsgálhatja a' Tör-
vényhozó Iffjabbik Gyűlés.

Az Özvegy Aureliánumi Hertzegné
viszfa - nyerte a' maga örökös jószágait:
szintén úgy Hertzeg Conti is.

Igen érezhetőképpen, de méltán meg-
van letzkézve a' Frantzia Törvényhozók'
Iffjabbik Tanátstsa, a' Párisi Directoriális
Újságnak 20-dik Júniusi Darabjában, egy
rút vészekedésért, mely, Jún. 19-dikénn
történt. A' Históriája ezen lármás Ülés-

nek, ebből áll: El végezte az említett Tanátsnak nagyobb része Jún. 18-dikán; hogy a' Respublika' Kaszszájára ügyelő Biztosok, magok el látása szerént, a' Directórium' híre nélkül, tsinálhassanak azontúl mindent, valamit szükségesnek fognak ítélni a' Kaszszá' javára, és a' számadás' terhe ő rajtok fekügyék. Ezen Végzés ellen, ki fogást tett más nap *Leclerc* (de Maine et Loire) minthogy — *úgymond* — az Ülés' vége felé hozódott az, a' midőn már se' ideje se' kedve nem vólt többé a' Gyűlésnek a' fundaméntomos értekezésre, és különössen egy oly napon, a' melyen tudni való, hogy sok Tagok nem jelentek meg a' Gyűlésben (*Annál roszszabb bizony a' Kifogás: kiáltának Maillard és Job Aimé*), „A' Publikum méltán nyughatatlanságba esett, látván a' botránkoztató viszszavonást, a' Directórium, és a' Finantz-Kommisszió között.” — *Vauvilliers*, közibe szólott a' *Leclerc*' beszédének, 's kérte a' Gyűlést, hogy halgattassa el Azt, és lásson más dologhoz. Sok Tagok ellenben fel-ugráltak 's kurjongatták, hogy *Leclerc*-nek igazsága vagyon, 's mint meg annyi Bajnokok, az Orátori székhöz tolakodtak, hogy *Leclerc*-et védelmezzék. De az ellenkező Fél' részéről is ott termettek egynehányan, 's oly láрма lett, hogy nem lehetett hallani többé a' *Leclerc*' beszédét:

de nem lehetett a' le-tsendesíteni kívánó
 Prészesét, *Pisgrüét* is. *Malés* és *Delahaye*
 Tagok úgy meg-tüzesedtek, hogy torkon
 kapták egymást. A' Prészes ekkor fel-tet-
 te a' kalapját: de még is sok idő telt be-
 lé, hogy újra lehetett hallani a' *Leclerc*'
 szavát, ki is így folytatta beszédét: „Je-
 lentem, hogy ezen tárgyra nézve szüksé-
 ges a' gondos meg-hányás vetés, és hogy
 nem kell meg-egyezni egy oly Végzésbe,
 melyet nem lehet másképpen nézni, hanem
 mint *actus ab irato*-t, 's Faktzió' dolgát,
 melyben az indulat' kemény szava el nyom-
 ta az Igazságot. Úgy szóllok én itt, mint
 Szószóllójok (*Igen is a' Directoroknak:*
mondának egynehány Tagok) a' jó-szívű
 Republikánusoknak, kik igen aggódnak a'
 Státus' veszedelmén, 's kívánom, hogy
 a' tegnapi ellenvetések vétessenek elő is-
 mét, 's újra kezdődjék az értekezés. De
 a' nagyobb Rész erre reá nem állott. —
 Eddig van a' História: következik a' Re-
 dacteur' ítélete: „Közelget — *úgymond*
 — a' nagy változásokra mutató szempil-
 lantás. Minden jelenségei látszanak egy új
 Revolúciónak. Az ellenséges felek, szem-
 mel tartják már egymást. Egynehány na-
 pok múlva kard fogja el igazítani a' pert.
 Ugyan mitsoda Ülés vala az a' tegnapi!
 Mely rettenetes jövődövel rettent az ben-
 nünket! A' Discordia (Egyenetlenség) el
 foglalta az Őrfázak' Tanátstát, 's el nem

távozik addig közzüle, míg egygyik vagy másik Félnék, vagy talán mind kettőnek vérével torkig iszja magát. Jajt mondott egy Bölts Annak, a' ki által botránkozás esik a' Világon. Jaj néktek, Nép' Képviselői! kik meg-alatsonítván az a' fel-séges hívatalt, melyel fel vagytok ruház-tatva, által változtatjátok a' tanátsházat Gladjátorok' viaskodó-helyévé. Miképpen kívánhatjátok, hogy betsüljenek Mások Ti-tek, ha Ti magatok meg nem betsülitek magatokat? és hogy akartok igazgatni, ha nem tudjátok magatokat tiszteltetni? *Cyneas* (Pyrrhus Király' Követe) midőn bé ment a' Római Tanát's palotájába: úgy tetszett néki, mint ha Királyok' gyűlése-be ment volna. Mit mondott volna Ő tegnap, midőn látta volna azokat az il-letlen veszekedéseket? És, Boldog Isten! ugyan mitsoda időben engeditek magato-kat így el ragadtatni a' ti baromi indúla-taitoktól? Egy oly idő-pontban, melyben, a' Békességről való traktálásra jönnek az Angliai Király' Követei. Hiszitek, hogy a' hasonló scénák, nem nagy bizodalmat szerezhetnek Másokbann, a' mi Igazgató-sunknak böltsessége és állandósága felől? Nép' Képviselői! mindnyájan meg-esküd-tetek Ti, a' Republicána-Constitútzió' ól-talmazására: a' Ti jó-lelkűségtekenn fun-dáltatik a' köz-tsendesség.

Az Ángliai Ministériom Jún. 15-dikénn egy Levelet vett a' Fr. Ministertől, a' melyre csak 17-dikénn indított választ Páris felé, a' honnét feleletet vár még, minekelőtte meg-indítaná Lord Malmesburyt Lille felé.

Az Irrelandusok, jó formán kezdenek tsendesedni.

A' már le-tsendesedett Ángliai pártos Mátrózok' Nórei Vezére *Parker Richard*, mintegy 36 esztendő's Ember. Előkelő Famíliából vette származását. Nevelést is jót vett. Már alkalmas időtől fogva katonászkodott a' tengerenn. Az Ámerikai had' végezetekor Hadnagy vólt egy hadi hajónn. Későbbén meg-házasodott, Feleségül vévén egy gazdag Árendás' Leányát Skótziának *Aberdonia* (*Aberdeen*) nevű Városában. De kevés idő alatt el vesztegette minden vagyonját, úgy hogy az adósság miatt meg-arestáltatott Edimburgban. Ily kedvetlen környülállásai között, tengeri szolgálatra szegődött el Közembernek, és a' mely ajándék-felpénzt kapott, annak egy részét, Kreditorainak ki-elégítésére fordította. Nem találta azonban meg-elégedését a' Köz-legényi szolgálatban, és hogy jobbíthassa állapotját: zenebonát kezdett támasztani, azon a' hajónn, a' melyen szolgált, *Watson* nevű Kapi-

tány' kormányozása alatt. Úgy történt, hogy *Watsonnak* a' *Nórei* pártos hajók előtt kellett el menni az alatt, a' míg *Parker* volt ott a' Parantsoló. Tudtára esvénn a' dolog *Parkernek*: magához vezettette *Watson*t, jól fogadta, 's szabadon bocsátatta, Skótzianak *Leithi* (*Durolitumi*) Kikötőhelyébe. Midőn látta *Parker*, hogy a' Királyi Hirdetményeknek 's Parlamentomi Végzéseknél hallására, kész a' *Nórei* Hajósseregnek leg-nagyobb része magát meg-adni: meg-akart ő szelelni Deputatus-társaival és egyéb meg-hitt Tzimborászaival: de nem lehetett: mert az őt száz font sterling, melyet, az ő el fogásáért ígért a' Király, nagy ösztön volt a' Sandwich nevű hajón lévő Legénységnek az ő le-tartóztatására és kézhez szolgáltatására.

A' Portugalliai Sereg' vezérlésére szerentsésszen el érkezett Ts. K. Generális Hertzeg *Waldeck* Lisbonába Május' vége felé egy Ángl. Fregátonn, és a' Királyi Udvarban oly tisztelettel fogadtatott, hogy meg is orrólták azt némely Portugalliai Nagyok, kiket azonban hatalmassann ki-elégített az Igazgató Kir. Hertzeg, ily bölts Kérdésével: Avagy — *úgymond* — nem érdemlene e' tőlünk az a' Férjfiú betsület, a' ki, kotzkára teszi Vagyonját és életét a' Portugallusokért?

Elegyes Tudósítások.

Az Északi Ámerikabéli Respublikánál Frantzia Követséget viseltt *Adet* Polgár, vízfza érkezett már Fr. Országba a' *Redacteur*' bizonyítása szerént.

A' Ménus vize-meljékéről írták Júl. 1.ső napján, hogy a' Sváb és a' Frankókóniai Német Kerületekben tartózkodott Ts. Kir. Katonaságnak nagy része, Tseh Ország felé szándékozna masírozni.

Konstántzinápolyból Máj. 25-dikénn: „A' Frantzia és más idegen Tiszteteknek, kiket azért vett fel zsóldjára a' fényes Porta, hogy tanítanak a' Jantsárokat hadi mesterségre, alig ha ki nem telik az idejek, valamint azon Lovas Pattantyús-Komániának is, melyet az itt lévő mostani Fr. Követ *Dubayet* hozott ajándékban, a' Török Udvarnak. Nem szenvedhették t. i. a' Jantsárok, hogy idegen Oktatóik legyenek nékiek a' Katonai tudományokban. — Meg van már a' Békesség a' Török Tsáfszár és *Passoan-Ogla* pártos Basa között, a' ki két millió piászttert kért 's nyert is a' végre, hogy ki-elégíthesse mindenképpen, 's úgy botsáthassa széljel a' maga Katonáit. Már el is botsátotta rélszerént, és maga, *Widdinbe* tér vízfza. Sokan úgy ítélnék, hogy ezen titkos tzélú pártütésnek le-tsenedesedését nagyon siettette, a' Ts. K. Udvar és a' Fr. Respublika kö-

zött folyt hadnak meg-szünése. — A' Moldáviai Hospodárról *Callimachiról* az a' hír, hogy le-tevődött hivataljából azért: mivel a' Kiköltözött Lengyeleket bé-fogadta. *Jassiba* ment is parantsolat, hogy az Török földön tartózkodott Lengyel Kiköltözttek, el takarodjanak onnét.

(Bukovina' széleinn Ts. K. Katonaság áll: hogy oda ne tolakodjanak bé, Török földről el parantsolt Lengyelek.)

Velentzéből Jún. 28-dikánn: — „Hofszas és lármás vetélkedések után, véget vete itt tegnap az ideigvaló Kormányfzék, a' mi számos Prokátoraink hatalmas Tzéhinek. — A' marha-dög, nagyon uralkodik földünkön,“

Rómában az Augustínusok' Generálissa meg-halálozott, életének 80-dik esztendejében.

Ama' halhatatlan érdemü Nagy Minister Gróf *Bernstorf*, kibenn a' Dánus Nemzet, egy jó szívü, gondos, előre látó és hadtól meg mentő Attyát tisztelte, el végezte ditső pájjafutását Jún. 22-dikén, reggeli 7 és 8 óra között, követésre méltó életének 62-dik esztendejében. A' Tudom nyok, a' Haza, a' Virtus, 's a' Vallás, (a' Religió) mely sokkal tartozzanak egy ily igazán fő embernek? — *Suhm* nevü Királyi Kamarás Úr fontos rövidséggel adta elő az itt következő sorokbann,

melyeket, Epitáfiumúl készített, a' meghóltt Ofzlop-ember-koporsója' felibe.

„Bernstorffo Sublato Ingemuerunt Musae Patria Virtus. Tunc Dixit Religio. Ne Suspirate Sorores. Non Ablatus Sed Translatus Est. Vos Musae Dicite Ejus Laudes. Tu Patria Grata Cujus Numen Tutelarè Erat Sancte Serva ejus Memoriam. Tu Virtus Redde Ei Multos Similes. Ego Lucidas Inire Eum Sedes Araaque Beatorum Felicia Jura Ibi Piis Dantem Faciam. Memoriae Viri Immortalis Posuit P. F. Suhm.

Egy *Élő-Kö-Emberről* tettünk emlékezetet a' múltt postán. Tudósította arról a' Publikumot, egyéb Párisi Újságokon kívül a' *Quotidienne* is, mely a' maga előadásának ezt veti utánna: „Mindég félek, hogy hasonló dolog ne történjen rajtam is, midőn el gondolom a' mik folynak nálunk 7 esztendőtol fogva!

Béts.

Ts. K. Generálmájor *Schulz*, Feldmarschallieutenántságra emeltetett, és az Olasz-Országai Sereghez rendeltetett.

Az Orosz Tsáfszár' neve napja tiszteletere, fényes Bált adott ma az Orosz Követ Gróf *Razumovszky*, minthogy tegnap az első miatt nem lehetett.

A' Török Követ tegnap estve el érkezett.

Magyar- Ország.

Szathmár Városából Júl. 1-ső napján: — „Nemes *Szathmár* Vármegye

a' mostani környüállásokhoz képest oly buzgóan vitte az Insurrectió' dolgát, hogy az Insurgensek' számát mindaddig szaporította, valámig abból egy egész Regimentet formált. Ezen Sereg már olyan lábon áll, hogy az első parantsolatra indulhat, szinte tegnapi napon lustráltatott a' Districtualis Generális Splényi Úr' Ő Excellentiájától, a' ki minekutánna nagy megelégedésének jeleit mutatta, és szóval is nyilatkoztatta volna: ma reggeli 4 órakor a' több vezérlése alatt lévő Nemes Vármegyébéli Insurgens Vitézek' megnezésére el ment. Tegnap a' midőn a' Lustra' helyéről Districtuális Generális Ő Excellentiáját, Consiliárius és Ord. V. Ispány Benedekfalvi *Lubi* Károly Úr, számos magával, a' Városban számára előre ki-rendelt quártéljára kísérte volna, szinte akkor érkezett Udvari Ágens *Bujanovics* Úr' Levele Bétsből hozzája, a' melyben jelenti ez a' jó szívű Úr: hogy 10 Katonának fél esztendeig való tartására 500 R. forintokat ad, ezen Levelet, mind Districtuális Generális Úr Ő Exc. ája, mind a' szomszéd Nemes Vármegyéből a' lustrára ide gyűlt Fő Rendek előtt T. Ord. V. Ispány Úrtól olvastatni hallván, nem lehet meg-mondani, mennyire betsülték ezen jó szívű Úrnak készségét, a' ki noha nem ezen Megyében lakik, még is ilyen bőven segíti az Insurgens Vitézeinek Kasz-

száját. Hihető, *Bujanovics* Úr észre vette azt, hogy ezen ki állított Nemes Vitezek között olyanok is találkoznak, a' kiknek buzgóságokhoz való tehetségek nintsen, és ezekre való nézve, nem lehet tagadni: hogy kedves és nagyra is bletsültetik ezen jó Úrnak Nemes Megyénkhez bizonyított hívsége.

Rohontzról Júl. 3-dikánn: — „Ö Királyi Fő-Hertzezsége, Országunk Palatínussa, a' naponként való szorgalmatos vizsgálása közt az Insurrectionális Seregnek, Júl. 2-dikánn ebédre ide érkezett, ágyúdurrogásai közt, Prímás Ö Eminentziája Várába, a' hol 100 Személyre asztal volt terítve. Ebéd után számos Vendégek' társaságában a' kerteket meg-járta, a' hol különbözőkülönbféle mulatságok voltak elrendelve, az után a' Zsidó Oskolát, a' melyben egy rendessen készült allé volt állítva. Estve a' tántz, két száz fényes Vendégek' számára jó idején el kezdődvén, azon alkalmatossággal egy 72 Észkendős — Ifjú Legény — *Vas* Vármegyei érdemes Tag, magát a' Közák tántzban, egy fiatal's rendess Kissafszonykával úgy meg-különböztette, hogy annak a' Fő Vendégek is tapsoltanak. Számos Insurgens Tiszt Urak mind addig mulatták magokat, miglen a' hajnali tsillag, az Ö Seregeikhez való visszafizetését nem jelentette. A' faradság közt

történt fényes mulatságban telyes meg-elégedését mutatta a' Kir. Fő-Hertzeg. —

Szombathelyről Júl. 4-dikén: — „Királyi Fő-Hertzeg Nádorispányunk, friss egészségben érkezett Jún. 29-dikén délelőtti 11 óra tájban *Körmendre*. Onnét a' múltt Vasárnap ezen Városonn által ment ebédre Cárinalis Hg *Battyányi* Primásunkhoz *Rohontzra*, 's ott töltötte vígan az egész napot, sok Méltóságokkal együtt, kiknek száma közzül való vólt Püspök *Szily* Ö Exc. ja is. Más nap, Kegyelmes Püspökünknek vala óhajtott szerentséje, ebédenn asztalánál tisztelni Ö Kir. Főhertzégtségét, kinek szerentsés ide jövetelének meg-tisztitelésére, a' Püspöki palota' eleibe kiállottak két díszes sorokba a' Tanuló Ifjak; a' Pozson Vármegyei Nemes Seregnek itt mulató Szakaszíza; és a' mind Világi, mind Szerzetes T. T. Papság. Tíz óra tájhann érkezett el a' nagy Vendég, mozsár-ágyúknak ébrefztő durrogásai között. Mihelyt ki-szállott hintájából a' Fő-Hertzeg, mindjárt a' Residentzia' fzemlélésében kezdett foglalatoskodni, 's meg-nézegette különössenn a' Cathedrále Templomhoz újjonnan készültt Képeket. Annakutánna meg-nézte magát a' Templomot is, és nagy meg-elégedését nyilatkoztatta. Viszsa-térvén a' Templomból, azonnal lóra ült, nem különben Prímás Ö Eminentiája is, és ki lovaglottak, több

Méltóságok, Generálisok' és más Katona-Tisztek' társaságában, a' környékünkbeli síkon fegyveressen állott Pozson Vármegyei Insurgens Sereghez, melynek gyakorlásait végig nézték különös tetszéssel. Jelen volt Gróf *Pálffy* Miklós Generálmajor is a' Dunán innenvaló Insurgensek' Districtuális Generálissa. Ebéd után, N. Bars Vármegye Insurgenseinek látására lovaglott ki gondos Nádor-Ispányunk. Mind a' Pozsony mind a' Bars Vármegyei Vitézek, oly előmeneteleiket mutatták a' katonai gyakorlásokban, hogy az azokat szemléltt rendes Katona-Tiszteknek és Generálisoknak valóstétele szerént, reguláris Katonáktól se' lehet tökéletesebb manővereket várni. A' mezőről egyenesen Körmöndre vette vízfő útját a' Palatínus, a' hol ma, N. Pest Vármegye Insurgenseit fogja meg-visgálni. Primás Ő Eminentziája, 64 fő Őri Személyeket invitált innét mai ebédre és Bálra magához Körmöndre. A' hivatalosok között vagynak némely Mélt. Vendégek, mint, *Pálffy* Miklós és Rudolff, Personális Nagy, és Udvari Tanácsos 's Cancelláriai Referendárius *Somogyi* Ő Nagyságok. Holnap Szaláegerfzegré megy által a' Nádor-Ispány, az ott táborozó *Nyitra* Vármegyei Ns Seregnek meg-nezegetésére. Ott se' mulatja el Kegyelmes Püspökük meg-tenni a' maga tiszteletét Ő Királyi Fő Hertzegségének."